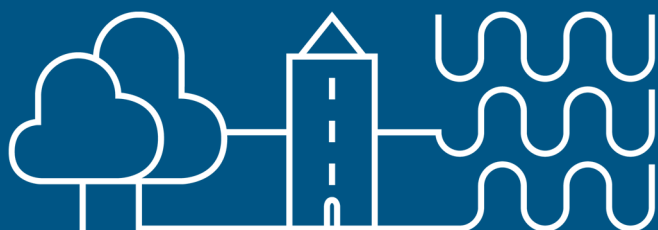

Forebyggelse, opsporing og håndtering

BEREDSKABSPLAN VED NEGATIV SOCIAL KONTROL OG ÆRESRELATEREDE KONFLIKTER

Beredskabsplan ved negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

Udgivet af Vordingborg Kommune 2024

VIGTIGE TELEFONNUMRE

Børn og unge under 18 år

Hvis du er bekymret for om et **barn eller en ung under 18 år** udsættes for negativ social kontrol eller er involveret i en æresrelateret konflikt, kan du indenfor kommunens åbningstid kontakte

SSP på tlf. 55 36 35 62, eller Børn og Familie på tlf. **55 36 20 30**

Kommunens åbningstid er:

8:00 – 15:30 mandag, tirsdag og onsdag

8:00 – 17:00 torsdag

8:00 – 13:00 fredag

Her kan du også hente råd og vejledning, hvis du er i tvivl om du skal underrette, og hvordan du skal underrette, når det drejer sig om viden eller mistanke om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter mod børn og unge.

Du kan også sende din skriftlige underretning til underretning@vordingborg.dk. Mailboksen bliver tømt mindst en gang i døgnet.

Ved akutte sager udenfor kommunens åbningstid skal du ringe til politiet på 114

Politiet vil sørge for, at din henvendelse bliver viderehenvist til vagthavende børne/ungerådgiver, uanset hvad tid på døgnet også i weekender og helligdage.

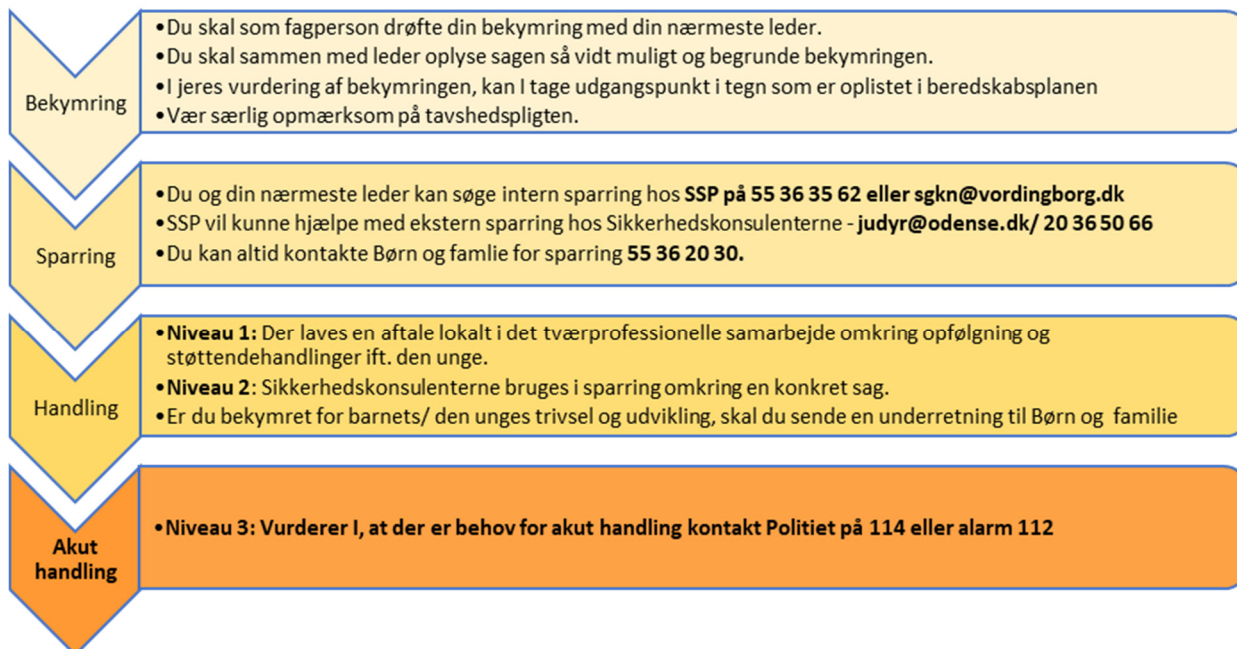
Voksne og unge over 18 år

Hvis du er bekymret for om en **borger over 18 år** udsættes for negativ social kontrol eller er involveret i en æresrelateret konflikt, kan du indenfor kommunens åbningstid kontakte Ungecenteret på 55 36 32 00. Du kan også få rådgivning hos Sikkerhedskonsulenterne fra Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter på tlf. **20 36 50 66** eller **30 71 32 82**.

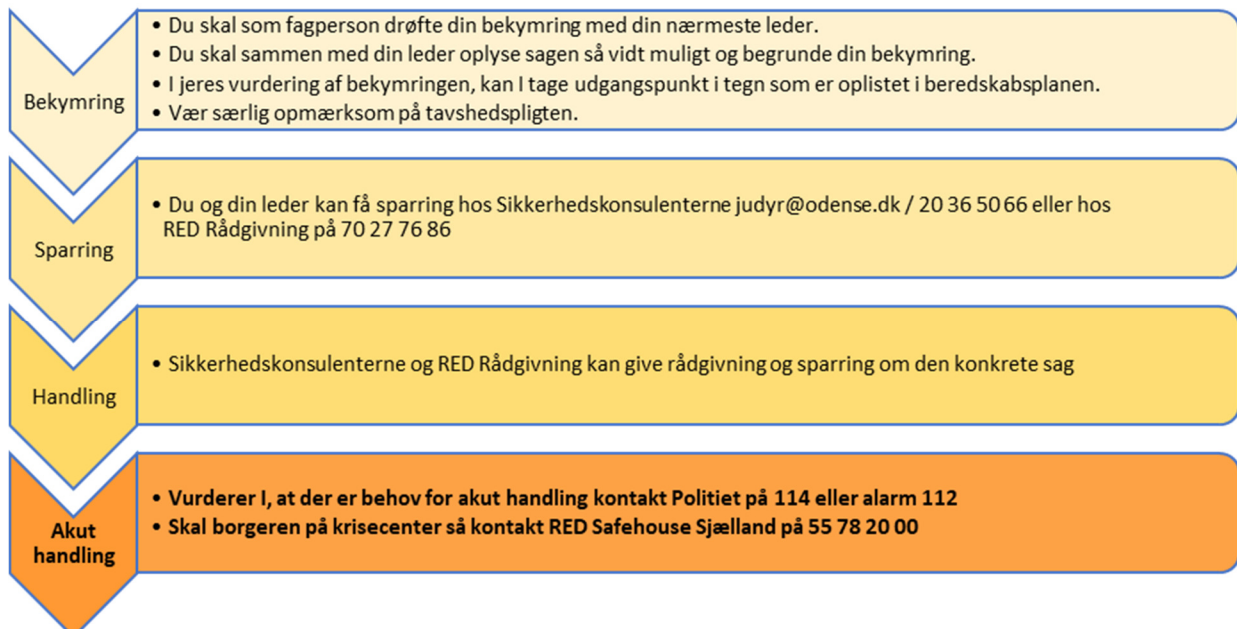
Ved akutte sager skal du ringe til politiet på 114 eller alarm 112.

VED MISTANKE OM AT EN BORGER UDSÆTTES FOR NEGATIV SOCIAL KONTROL ELLER ER INVOLVERET I EN ÆRESRELATERET KONFLIKT

Børn og unge under 18 år:

Voksne og unge over 18 år:

FORMÅL OG MÅLGRUPPE

Formålet med beredskabet er forebyggelse, tidlig opsporing og fagligt kvalificeret håndtering af sager, hvor der er mistanke eller viden om, at et barn eller ung udsættes for negativ social kontrol eller er involveret i æresrelaterede konflikter.

Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter er komplekse og følsomme problemstillinger. Det kan være svært som fagperson at vurdere, hvornår og hvordan man skal handle på en bekymring.

Beredskabsplanen skal gøre det lettere for dig som fagperson at handle korrekt og hensigtsmæssigt i disse sager samt sikre, at der på tværs af afdelinger er en systematisk og effektiv sagsgang til håndtering af bekymring eller adgang til konkret viden om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Målet er:

- At give den rette hjælp til barnet, den unge og dennes familie
- At forebygge at børn, unge og voksne udsættes for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter
- At alle ledere og alle medarbejdere der har med børn, unge og voksne at gøre, får viden om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter
- At give handlevejledninger til alle ledere og medarbejdere

Beredskabet henvender sig til alle medarbejdere i Vordingborg Kommune, der i deres arbejde med børn, unge og voksne, kan støde på sager hvor der er bekymring for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

DEFINITIONER

Negativ social kontrol

Social kontrol findes i alle samfund og kulturer og handler om at regulere individets adfærd for at opretholde normer og værdier, som i det pågældende samfund eller fællesskab betragtes som rigtige eller ønskværdige. Det kaldes også socialisering. Der, hvor den sociale kontrol bliver et problem, er, når den enkelte underlægges så stærk en begrænsning af sine handlemuligheder og selvbestemmelse, at det bliver et brud på rettigheder, fører til mistro og bliver en hindring for at deltage i samfundet som aktiv og fuldgyldig borger.

Negativ social kontrol i forhold til æresrelaterede konflikter handler om handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Den sociale kontrol vil ofte af familien blive begrundet i et ønske om at passe på sit barn, så barnet eller den unge ikke får et dårligt rygte, ikke bliver udsat for dårlig påvirkning og ikke har en adfærd, som er i modstrid med familiens æreskodeks¹.

Negativ social kontrol udøves primært af familien, men også blandt de unge selv. De unge kan dermed komme i en dobbelt position som værende udsat for negativ social kontrol af f.eks. forældrene og selv udøve negativ kontrol af for eksempel søskende.

Negativ social kontrol kan antage mange former, og kontrollen kan strække sig fra begrænsninger i forhold til valg af påklædning, venner og deltagelse i fritidsaktiviteter til begrænsninger og kontrol i forhold til valg af uddannelse, job, partner, ægteskab og skilsmisse. I ekstreme tilfælde kan social kontrol udmønte sig i

¹ National handlingsplan forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol:

<https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2016/National-handlingsplan-Forebyggelse-af-aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol.pdf>

tvang, trusler, fysisk vold eller udstødelse fra familie og netværk.

Social kontrol kan komme til udtryk som:

- Overvågning, tjek af mobiltelefon, mail osv.
- Krav om bestemt påklædning
- Forbud mod at have fritidsaktiviteter eller et 'almindeligt' socialt liv herunder forbud mod at ses med venner eller kolleger af det modsatte køn
- Opfordring til at holde øje med søskende i det offentlige rum
- Følelsesmæssigt pres, skyld og skam
- Forbud mod at deltage på arbejdsmarkedet (særligt for kvinder)
- Manglende adgang til egen økonomi
- Isolation og eksklusion fra familie og slægtninge eller trusler herom
- Trusler, verbal chikane samt psykisk og fysisk vold

Sociale indskrænkninger

Sociale indskrænkninger kan forekomme for både børn, unge og voksne. Der kan forekomme indskrænkninger i forbindelse med sociale omgangskredse, uddannelsesvalg, jobvalg mm.

Indskrænkningerne vil typisk blive begrundet i et hensyn til familiens ære.

Som lærer kan du f.eks. opleve, at en elev fortæller, at forældrene har pålagt ham at holde øje med sine søskende (søstre) i skolen.

Som pædagog kan du opleve, at en ung pige pludselig ikke længere må komme i ungdomsklubben, fordi der er jævnaldrende drenge i klubben. Som lærer eller pædagog er du ofte den nærmeste voksen ud over familien, og den der kan vinde barnets eller den unges tillid.

Mange sager starter med, at en lærer spørger ind til, hvorfor en elev virker ukoncentreret eller nedtrykt, og som pludseligt står med en elev, der fortæller om kontrol, ensomhed, forkerthedsfølelse etc.

Som fagperson kan du også – uanset om du arbejder med børn, unge eller voksne – være vidne til, at f.eks. børn og unge i skolen eller klubben eller borgere i sprogundervisningen udøver social kontrol over for hinanden. Denne form for social kontrol kan være særlig vanskelig at agere i som fagperson, da den ofte kan være af mere subtil karakter, hvor kontrollen ikke udøves af en enkeltperson (forælder, ægtefælle, svigerfamilie mm.) men af en gruppe (klassekammerater, medkursister, kolleger).

Definition på æresrelaterede konflikter

Ved æresrelaterede konflikter forstås konflikter, der opstår inden for nære familiære relationer, hvor konflikten skyldes en opfattelse af, at familiens ære er blevet krænkede. Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed – et fællesskab, hvor den enkeltes handlinger påvirker hele familien og dens ære. Det kan f.eks. opstå i tilfælde, hvor pågældende har en kæreste, har et seksuelt forhold uden for ægteskab, har valgt en ægtefælle mod familiens ønske, er homoseksuel, ønsker skilsmisse m.v. Både mænd og kvinder kan blive udsat for æresrelaterede konflikter.

Æresrelaterede konflikter kan bl.a. komme til udtryk i form af negativ social kontrol, adfærdsbegrænsning og kontrol af bevægelsesfrihed, psykisk og fysisk vold, chikane, blandt andet på sociale medier, eller trusler. Nogle familier tyr til tvangsægteskaber eller genopdragelsesrejser i ønsket om at få det afvigende

familiemedlem til igen at fremstå ærbar i omverdenens øjne².

Nogle af de tegn, som personer, der har været udsat for negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter (børn såvel voksne), typisk udviser, er:

- Mistrivsel, koncentrationsbesvær og stress
- Psykiske problemer og udsat for fysisk vold
- Dobbeltliv (særligt for unge)
- Tydeligt alders- og kønshierarki i familien
- Isolerer sig fra fællesskaber (i skolen, på uddannelsen eller på arbejdet) og er udelukkende sammen med andre familiemedlemmer

Overgreb begrundet med ære

Fysisk vold begrundet med ære kan bl.a. komme til udtryk via trusler, afstraffelse og vold, som af den unge eller voksne begrundes med kultur, religion eller hensyn til familiens ære.

Som skolelærer kan det være, at en elev fortæller, at hun/han er blevet udsat for vold, fordi familien har opdaget en kærlig besked fra en klassekammerat, og at eleven er blevet truet med yderligere afstraffelse, hvis det sker igen. Som klubmedarbejder kan det være, at en ung har betroet sig til dig, at han er blevet udsat for vold, fordi familien har fundet ud af, at han er homoseksuel, og at han nu frygter for sit liv.

Pres til eller tvunget ægteskab

Kan bl.a. komme til udtryk ved planer om eller pres til tidlig forlovelse, religiøs vielse eller uønsket ægteskab, ofte med en ægtefælle fra forældrenes oprindelsesland.

Mistanken om et eventuelt forestående tvangsægteskab opstår ofte i forbindelse med en rejse til forældrenes oprindelsesland efter en periode med konflikter i familien. Det kan være en ung, der bliver opdaget i at have en kæreste, eller på anden måde har udvist en adfærd, som får familien til at frygte sladder i netværket. Det kan også være, at du som f.eks. uddannelsesvejleder eller jobkonsulent får at vide af en borger, at hun eller han har følt sig tvunget til at gifte sig med sin ægtefælle og nu ikke ved, hvordan han eller hun kommer ud af ægteskabet.

Ufrivilligt udlandsophold

Et ufrivilligt udlandsophold kan f.eks. være i form af en genopdragelsesrejse, hvor et barn eller en ung bliver sendt til forældrenes oprindelsesland i en længere periode f.eks. for at blive forlovet eller gift. Det kan også handle om, at en ægtefælle sendes til eller efterlades i oprindelseslandet, fordi hun eller han i ægtefællens øjne har krænket familiens omdømme. Ufrivillige udlandsophold kan således berøre både børn, unge og voksne.

For eksempel kan det være, at du som skolelærer bemærker en elevs ulovlige fravær fra skolen og mistænker, at eleven ikke længere befinder sig i Danmark. Det kan også være, at en ung henvender sig til dig og beretter, at hun eller han er bekymret for en forestående sommerferie i familiens oprindelsesland, da hun eller han frygter, at familien har planer om at efterlade vedkommende der.

² National handlingsplan forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol:
<https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2016/National-handlingsplan-Forebyggelse-af-aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol.pdf>

Som jobkonsulent kan du møde borgere, der fortæller, at familien ønsker at sende vedkommende "hjem" efter, at de har opdaget, at vedkommende er homoseksuel, eller fordi en kvinde "skal lære hvordan man som kvinde opfører sig i vores kultur". Det kan også være, at du opdager, at forældrene opholder sig i Danmark, men at teenagebørnene er sendt til forældrenes oprindelsesland i en længere periode.

Fælles for sager vedrørende voksne og børn: Vær opmærksom på, at man kan miste sin opholdstilladelse i Danmark ved længere udlandsophold, og at du derfor skal reagere hurtigst muligt.

RÅDGIVNING OG VEJLEDNING OM NEGATIV SOCIAL KONTROL OG ÆRESRELATEREDE KONFLIKTER

SSP

Vordingborg Kommunes SSP er et samarbejde mellem skole, sociale myndigheder og politi, som arbejder med at forebygge kriminalitet, misbrug og anden risikoadfærd hos børn og unge.

SSP-konsulenterne kan informere og rådgive om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter både på generelt plan samt i konkrete sager. SSP kan også formidle kontakt til Sikkerhedskonsulenterne. Som fagperson eller borger kan man altid kontakte SSP for sparring i en sag. Det kan være en usikkerhed eller fornemmelse man har overfor et barn eller ung. SSP kan også bruges i konkrete sager, hvor man som fagperson eller borger er usikker på, hvordan man griber sagen an. SSP har en direkte kontakt til sikkerhedskonsulenterne, som kan bruge anonymt eller i en konkret sag. SSP er også infohus-tovholder, hvor fx. sager som er ærerelaterede kan drøftes med politiet.

SSP kan træffes på tlf. 55 36 35 62 / sgkn@vordingborg.dk

Sikkerhedskonsulenterne – Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter

Sikkerhedskonsulenterne tilbyder gratis rådgivning til fagpersoner og borgere om æresrelaterede konflikter og genopdragelsesrejser. De er særligt uddannet til at give specialiseret hjælp og rådgivning om fx risikovurdering, sikring af borgerens sikkerhed og tryghed, koordination med relevante myndigheder og andre aktører samt opfølgning.

Sikkerhedskonsulenterne er en rådgivende funktion, der ikke har selvstændig myndighed. Det er myndigheder, som fx kommune og politi, der støtter og hjælper borgeren. Sikkerhedskonsulenten kan altid tilbyde anonymiseret rådgivning til borgere og myndigheder. Som udgangspunkt kræver konkret sagssparring til kommuner, at der er samtykke fra borgeren eller forældremyndighedshaver/værge³.

Sikkerhedskonsulenterne kan rådgive, når du er bekymret for:

- Æresrelaterede konflikter
- Negativ social kontrol
- Genopdragelsesrejser
- Ufrivillige udlandsophold

Sikkerhedskonsulenterne træffes på 20 36 50 66/ judy@odense.dk og 30 71 32 82/ llmad@odense.dk

³ læs mere om Sikkerhedskonsulenterne her: <https://nc-maerk.dk/raadgivningstilbud/sikkerhedskonsulenterne/>

RED Center mod æresrelaterede konflikter

RED Rådgivning tilbyder professionel sparring i enkeltsager og familiesager såvel som foredrag, oplæg mv. om æresrelaterede konflikter og praksishåndtering heraf.

RED Rådgivning tilbyder borgere og fagpersoner landsdækkende og gratis:

- Vejledning og støtte i håndtering af vold og kontrol fra familien grundet familiens ære
- Oplæg og undervisning på skoler, institutioner, kommuner mv. i temaer under æresrelateret vold og kontrol
- Strukturerede samtaleforløb, familiesamtaler og henvisning til psykolog/traumebehandling (sidstnævnte efter længerevarende forløb)
- Risikovurderinger, hvis man føler sig truet af familien
- Sikkerhedsplaner, hvis man er truet af familien

REDs rådgivning for fagpersoner kan træffes alle hverdage fra kl. 9 til 15 på tlf. 70 27 76 86

RED har også to krisecentre - RED Safehouse, som er sikre og specialiserede krisecentre for unge og par mellem 16-30 år, der er på flugt fra æresrelaterede konflikter omhandlende kontrol, vold, tvangsægteskab eller trusler herom. Krisecenteret på Sjælland kan kontaktes på: 55 78 20 00.

UNDERRETNINGER

Skærpet underretningspligt

Fagpersoner, der arbejder med børn og unge, har skærpet underretningspligt, hvis de under udførelsen af deres arbejde får mistanke eller viden om, at et barn har behov for særlig støtte. Underretningspligten er personlig. Det betyder, at man som fagperson aldrig kan fritages for ansvar for at underrette, heller ikke på grund af evt. uenighed med lederen om, hvorvidt der skal udarbejdes en underretning.

Her kan du læse mere om, hvordan du underretter: <https://www.vordingborg.dk/borger/born-og-familie/er-du-bekymret-for-et-barn/>

Hvad sker der, når Børn og Familie har modtaget en underretning

Når Børn og Familie modtager en underretning, bliver det inden for 24 timer vurderet, om der er behov for at iværksætte akutte foranstaltninger over for barnet eller den unge. Ved en ny underretning om et barn eller en ung, hvor kommunen allerede har iværksat en foranstaltning, bliver sagen genvurderet. Hvis myndighedsafdelingen vurderer, at der ikke er behov for en akut indsats, overgår underretningen til almindelig sagsbehandling.

Ved underretning om overgreb mod et barn eller en ung afholder Børn og Familie en samtale med barnet eller den unge. Hvis der underrettes om overgreb fra barnets eller den unges forældres side, skal samtalen finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og uden dennes tilstedeværelse. Samtalen kan undlades, hvis barnets eller den unges modenhed eller sagens karakter taler imod samtals gennemførelse.

Som et led i sagsbehandlingen vurderer Myndighedsafdelingen barnets sikkerhed, det vil sige, om det er trygt for barnet at bo hjemme, mens sagen efterforskes og behandles. Derudover er det en væsentlig opgave at arbejde på, så vidt muligt, at fastholde en normal hverdag for barnet/ den unge.

De fagpersoner, der har lavet underretningen, bliver orienteret om hvorvidt underretningen har ført til, at der er iværksat en undersøgelse eller foranstaltninger. Der er lovgivningsmæssigt begrænsede muligheder for at myndighedsrådgivere kan videregive oplysninger om, hvad der helt konkret sker i barnets liv til disse fagpersoner.

Sådan laver du en underretning

Som ansat i Vordingborg Kommune kan du bruge kommunens interne underretningsskema, som du finder her: <https://intranet.vordingborg.dk/documents/11845>

Du kan også altid kontakte Børn og Familie på tlf. **55 36 20 30** i kommunens åbningstid.

Hvis du har en akut bekymring for et barn eller en ung udenfor kommunens åbningstid, så skal du ringe til **politiet på 114**. Politiet vil sørge for, at din henvendelse bliver viderehenvist til vagthavende børne/ungerådgiver.

UNGE OG VOKSNE OVER 18 ÅR

Ifølge serviceloven (SEL §12a) har kommunen pligt til at handle i forhold til borgere, der ønsker hjælp i en æresrelateret konflikt. Hvis kommunen vurderer, at der er tale om en æresrelateret konflikt, skal borgeren tilbydes gratis rådgivning og en handleplan, der indeholder en risikovurdering og overvejelser om støttemuligheder. I Vordingborg Kommune kan du kontakte Ungecenteret på 55 36 32 00, hvis du er bekymret for en borger over 18 år.

FORMALIA

Beredskabet udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres.

Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år (Barnets Lov §15 stk. 3).

Vordingborg Kommunes beredskab ved negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter blandt børn, unge og deres familier (2024-27) er udarbejdet primo 2024 og godkendt i Kommunalbestyrelsen den. 27. marts 2024. Beredskabet offentliggøres på kommunens hjemmeside.

RELEVANTE KONTAKTOPLYSNINGER

Myndighedsafdelingen (Børn og Familie)	55 36 20 30 https://www.vordingborg.dk/borger/born-og-familie/er-du-bekymret-for-et-barn/
Ungecenteret (borgere 15 - 30 år)	55 36 32 00 Kornerup Rådhus Algade 97 4760 Vordingborg

	https://www.vordingborg.dk/borger/uddannels-e-ledighed-og-pension/ungecenter/
SSP	55 36 35 62 www.vordingborg.dk/borger/born-og-familie/ssp/
Sikkerhedskonsulenterne Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter	20 36 50 66, judy@odense.dk 30 71 32 82, llmad@odense.dk https://nc-maerk.dk/raadgivningstilbud/sikkerhedskonsulenterne/
RED Center mod æresrelaterede konflikter	Anonym hotline (døgnåbent): 70 27 76 66 Rådgivning for fagpersoner (9-15): 70 27 76 86 Forside - RED Center (red-center.dk)

